

Puolustusvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi postilain muuttamisesta (HE 272/2016 vp): Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitussihteerin Tuomas Hyvärinen, puolustusministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Pääesikunta
- Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Puolustusvaliokunta toteaa, että hallituksen esityksellä postilain muuttamisesta on merkittäviä liittymäpintoja puolustusvalmiuteen ja valmiuslakiin liittyviin kysymyksiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lakiehdotuksen vaikutuksia ei ole millään lailla arvioitu poikkeusolojen vaatimusten näkökulmasta, eikä esitystä valmisteltaessa siihen pyydetty lausuntoa puolustusministeriöltä tai pääesikunnalta.

Posti osana valmiusjärjestelyjä

Esityksen tarkoituksena on edistää postipalvelujen monipuolista tuotantoa ja toimivaa kilpailua. Tällä hetkellä yleispalvelujen tarjoajaksi on koko maassa velvoitettu Posti Oy. Esityksen mukaan postitoimintaa toteutettaisiin jatkossa entistä enemmän muiden jakelijoiden kuin Postin toimesta.

Valiokunnan lausunto PuVL 3/2017 vp

Valiokunta toteaa, että puolustushallinnolla on suuri tarve varmistaa luotettavat postipalvelut niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissa. Saadun selvityksen mukaan puolustusvoimilla on ollut pitkäaikainen ja toimiva, myös poikkeusolot kattava yhteistyösopimus Postin kanssa. Sopimusperusteisella yhteistyöllä on tähän asti voitu varmistaa se, että puolustusvoimat on kaikissa olosuhteissa tavoittanut reserviläiset postitse.

Saadun selvityksen mukaan puolustusvalmiuden kohottamista koskeviin järjestelyihin ei voida vastata luotettavasti sähköisen viestinnän keinoin, vaikka puolustusvoimat koko ajan kehittääkin sähköisiä yhteydenpitopalveluita reserviläisiin. Perusongelma on se, että puolustusvalmiuden näkökulmasta kriisitilanteessa ei voida luottaa siihen, että sähköiset palvelut toimisivat ongelmitta. Liikekannallepanotilanteessa, valmiutta kohotettaessa tai valmiuslain toimivaltuuksia käyttöönotettaessa reserviläisten käskykortit tai ajoneuvojen luovutusmääräykset on toimittava postitse perille ilman viiveitä. Valiokunta viittaa tässä yhteydessä asevelvollisuuslain 32 §:n muutokseen (PuVM 2/2016 vp - HE 44/2016 vp), jonka mukaan Suomen turvallisuusympäristössä ilmenevän välttämättömän tarpeen sitä edellyttäessä voidaan reserviin kuuluvia asevelvollisia tasavallan presidentin päätöksellä määrätä välittömästi palvelukseen.

Osoitetietojen luovutuksesta

Saadun selvityksen mukaan puolustusministeriö valmistelee parhaillaan valtioneuvoston asetus-
ta maanpuolustuksen kannalta erityissuojattavista kohteista, joiden paljastuminen tai tuhoutuminen aiheuttaa merkittävää vahinkoa maanpuolustukselle tai puolustushallinnolle, ja joihin pääsyä tai joista annettavia tietoja on turvallisuussyistä tarpeen rajoittaa.

Lakiehdotuksessa ehdotetaan, että postiyrittäjä voi luovuttaa yhteisöjen osoitetietoja rajattomasti niitä haluaville tahoille. Valiokunta huomauttaa, että yhteisöjen tietojen luovuttamista on tarkasteltu vain elinkeinotoiminnan ja henkilötietojen suojan näkökulmasta kansallista turvallisuutta huomioimatta. Valiokunta korostaa, että viranomaisilla tulee olla mahdollisuus estää kansallisen turvallisuuden kannalta merkittävien kohteiden osoiterekisteritietojen luovuttaminen.

Yhteenveto

Poikkeusolojen tehtäviin liittyviä velvoitteita ei ole otettu lakiehdotuksessa asianmukaisesti huomioon. Valiokunta painottaa, että kriisiaikaa silmällä pitäen on oltava etukäteen sovitut ja toiminnallisesti kestävät mallit koko valtakunnan alueella sen varmistamiseksi, että postin ripeä jakelu voidaan hoitaa myös poikkeusoloissa. Uudesta postilaista tulee valiokunnan näkemyksen mukaan käydä selvästi ilmi, kuka valtakunnallisesti vastaa poikkeusolojen postinjakelusta. Lisäksi laissa tulee varmistaa, että maanpuolustuksen kannalta tärkeiden erityissuojattavien kohteiden osoitetiedot turvataan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Puolustusvaliokunta esittää,

että liikenne- ja viestintävaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto PuVL 3/2017 vp

Helsingissä 19.4.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Ilkka Kanerva kok
varapuheenjohtaja Mika Kari sd
jäsen Marisanna Jarva kesk
jäsen Antti Kaikkonen kesk
jäsen Seppo Kääriäinen kesk
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Krista Mikkonen vihr
jäsen Markus Mustajärvi vas
jäsen Lea Mäkipää ps
jäsen Sirpa Paatero sd
jäsen Markku Pakkanen kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Mikko Savola kesk
varajäsen Olli Immonen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola